

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

– оцінка медіабельності спору з метою залучення сторін до вирішення спору у порядку медіації чи шляхом інших альтернативних методів вирішення спорів.

Правова природа та особливості таких зустрічей залишаються малодослідженими, що вимагає теоретико-правового обґрунтування та аналізу зарубіжного досвіду для обґрунтування доцільності та засад запровадження інформаційно-оціночних зустрічей щодо альтернативних методів вирішення спорів у вітчизняну правову систему.

Список використаних джерел:

1. Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки. Указ Президента України № 231/2021 від 11.06.2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2312021-39137>
2. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Юстиція». Національна рада з відновлення України від наслідків війни. Липень 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/justice.pdf>
3. Moore Christopher W. The Mediation Process : Practical Strategies for Resolving Conflict : Practical Strategies for Resolving Conflict, John Wiley & Sons, Incorporated, 2014.
4. Practice direction 3a – Family mediation information and assessment meetings (MIAMs). URL: https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/family/practice_directions/pd_part_03a
5. Romanadze L., 'Mediation in Post-War Restoration in Ukraine' 2022 4–2 (17) Special Issue Access to Justice in Eastern Europe 202–217. <https://doi.org/10.33327/AJEE-18-5.4-n000432>

Ключові слова: медіація, альтернативне вирішення спорів, медіатор, інформаційно-оціночні зустрічі з медіатором, ІОЗМ.

Key words: mediation, alternative dispute resolution, mediator, mediation information and assessment meetings, MIAM.

ГОФМАН ОЛЕКСАНДР РУДОЛЬФОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри господарського права і процесу, кандидат юридичних наук*

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ ГАРАНТІЙ УРЯДУ У МЕХАНІЗМІ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

Ведення бізнесу і стан економіки України під час війни, починаючи з 24 лютого 2022 року і по сьогодні довели наявність критичної необхідності термінового перегляду правових підходів щодо стимулювання розвитку окремих сфер та галузей економіки. Зокрема, це стосується і необхідності напрацювання та впровадження нових правових механізмів стимулювання розвитку переробної промисловості в аграрному секторі України.

Нагальність стимулювання побудови і розвитку міцної та об'ємної переробної галузі в аграрному секторі, додатково підтверджується воєнними реаліями, суцільними обмеженнями по експорту українського зерна, до яких варто віднести:

- блокування РФ портової інфраструктури України;
- впровадження обмежень у вигляді зернових коридорів та постійне порушення РФ режиму їх роботи (блокування, саботаж тощо);
- впровадження заборон з боку низки країн ЄС (Польща, Угорщина, Чехія та деякі інші), на імпорт з України зернових, на територію цих країн (лише транзит);
- тощо.

Всі вище перелічені фактори, з урахуванням євроінтеграційних процесів, які зараз проходять і в подальшому проходитимуть в Україні, свідчать на користь того, що вже сьогодні варто стимулювати розбудову потужного сектору переробної промисловості, який би спеціалізувався на переробці сільськогосподарської продукції.

Розбудова потужного сектору переробної промисловості сільгосппродукції, неодмінно матиме низку позитивних наслідків:

- збільшить ВВП в країні як у воєнний так і у повоєнний час;
- створить нові робочі місця;
- збільшить доходи вітчизняного бізнесу та доходи державного і місцевих бюджетів;
- перетворить Україну з сировинного постачальника аграрної продукції, у більш серйозного гравця на світовому ринку – постачальника готової продукції (муки; круп; макаронних виробів, напівфабрикатів, печива, товарів дитячого харчування, товарів для харчування домашніх улюбленців та багато іншого);
- зменшить втрати вітчизняного бізнесу на транспортування в процесі експорту товарів з України. Оскільки транспортні витрати і об'ємні транспортні потреби для експорту сільгосппродукції у вигляді тисяч тон готових продуктів харчування є значно нижчими ніж аналогічні витрати для транспортування мільйонів тон сировини;
- розвантажить транспортну систему України;
- створить умови для повноцінного повернення Україні статусу надійного партнера з забезпечення продуктами харчування цілої низки країн світу;
- дозволить ефективніше і оперативніше боротись з голодом у низці країн світу;
- тощо.

Викладене вище ставить перед законодавцем, виконавчою владою, практиками і науковою спільнотою нові, але для кожного власні задачі. Швидкість реалізації таких завдань і задач має важливе економічне, соціальне, політичне та стратегічне значення, що зокрема пов'язано із шляхом до європейських стандартів.

В умовах війни, а також з урахуванням майбутніх ймовірних потенційних подібних загроз в Україні, виникає об'єктивна необхідність подбати і про стратегічні запаси продуктів харчування України, які на сьогодні практично відсутні. Стимулювання саме розвитку об'ємної

переробки сільгосппродукції на території України, одночасно може забезпечити і формування стратегічних запасів продуктів харчування тривалого строку зберігання.

В межах даного дослідження, автор концентрується на проблемах забезпечення фінансової підтримки стимулювання побудови і розвитку міцної та об'ємної переробної галузі в аграрному секторі за рахунок удосконалення порядку використання гарантії уряду України.

Оскільки процес реформування підходів до побудови і розвитку міцної та об'ємної переробної галузі в аграрному секторі в Україні потребує значних фінансових витрат. В умовах очевидного дефіциту бюджетних коштів в Україні, саме фінансова складова є най вразливішим місцем, що гальмує цей процес. Така ситуація вказує на необхідність пошуку надійних та мало-витратних джерел відповідного фінансування.

Одним з таких джерел є кредитні ресурси вартість яких у світі залежить від низки чинників: ступеню ризику; їх різновидів; походження ресурсу; умов та гарантій їх повернення; тощо.

Вбачається, що ефективним засобом який дасть змогу залучити такі не дорогі ресурси, незалежно від вказаної низки чинників – є гарантія Уряду (державна гарантія), що є одним із різновидів публічних гарантій у сфері господарювання, що з урахуванням поняття, ознак, функцій, характерного методу правового регулювання, спрямованості на задоволення як приватних так і публічних інтересів, є виключно господарсько-правовим та зобов'язальним інститутом за природою [2]. Зміст якого складають відповідні гарантійні зобов'язання – зобов'язання гаранта повністю або частково виконати боргові зобов'язання суб'єкта господарювання – резидента України перед кредитором у разі невиконання таким суб'єктом його зобов'язань за кредитом (позикою), залученим під державну чи місцеву гарантію [1, п. 15-1 ч. 1 ст. 2].

Порядок надання та застосування гарантії Уряду (далі – КМУ), з метою забезпечення виконання вітчизняними суб'єктами господарювання виробниками своїх кредитних зобов'язань, одночасно з забезпеченням конкуренції на фінансові ресурси на ринку та виконання вимог ЄС щодо недопущення прямої (адресної) підтримки окремих суб'єктів бізнесу, підлягає удосконаленню. В першу чергу в частині запровадження більш ефективних та справедливих конкурсних (конкурентних) процедур відбору кредиторів та реципієнтів за державною гарантією.

З метою досягнення таких цілей, потребує удосконалення діючий порядок надання державних гарантій, що включає в себе етапи: прийняття рішення суб'єктом господарювання про реалізацію та/або участь в реалізації відповідного інвестиційного проекту; державної експертизи та оцінка економічної ефективності інвестиційного проекту; вирішення питання щодо підтримки інвестиційного проекту відповідним центральним органом виконавчої влади (далі – ЦОВВ); погодження ЦОВВ зазначених документів з Віце-прем'єр-міністром України; ідентифікацію та оцінку ризиків; визначення умов забезпечення виконання зобов'язань; розрахунок плати за надання державної гарантії; розгляд документів та вирішення питання Фінансово-кредитною радою про підтримку та подання пропозицій КМУ; розробка та подання на

розгляд КМУ відповідного узгодженого проекту постанови; прийняття акту про надання державної гарантії та його підписання та ін.

Як бачимо досить складний, забюрократизований і термінологічно тривалий порядок надання гарантій Уряду, що має місце на сьогодні, потребує спрощення. Але однозначно спрощений механізм має забезпечувати одночасно можливість ефективної охорони та захисту прав та інтересів як держави-гаранта, так і учасників гарантованого зобов'язання (позичальника та інвестора). Даний механізм має бути спрямований на задоволення не лише приватних інтересів позичальника та інвестора, а в першу чергу на задоволення публічних інтересів – інтересів держави (окремої її частини, адміністративно – територіальної одиниці). Реалізацію публічних державних інтересів в процесі державного гарантування вбачається можливим, в першу чергу через реалізацію найважливіших державних регіональних програм, шляхом забезпечення їх фінансування за рахунок дешевого кредитного ресурсу, залученого державою під державні гарантії на конкурентних та публічних засадах, а також надання даного кредитного ресурсу суб'єктам, в межах реалізації виключно державних та регіональних програм економічного розвитку, яких також варто визначати на конкурентних та публічних засадах.

Забезпечення публічності і конкурентних засад відбору як інвестора так і позичальника, вбачається можливим виключно, шляхом запровадження відповідних онлайн конкурсів через систему «Прозорро». Впровадження саме таких механізмів передбачає розробку відповідного нормативного підґрунтя, шляхом закріплення основних засад порядку надання гарантій Уряду на рині Бюджетного Кодексу України та прийняття окремої постанови КМУ «Про порядок надання державних гарантій», в якій має бути унормована та удосконалена процедура надання державних гарантій виключно через проходження конкурентний та відкритих(публічних) процедур.

Такий підхід, як вбачається, забезпечить в майбутньому дієвість, ефективність інституту державної гарантії, зменшить бюрократичну тяганину, впровадить конкурентні засади у процес державного гарантування, як наслідок знищить корупційну складову та надасть змогу використовувати даний господарсько-правовий інститут на благо публічним економічним інтересам держави, у тому числі на стимулювання побудови і розвитку міцної та об'ємної переробної галузі в аграрному секторі України.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 50 /№ 50–51/. – Ст. 572.
2. Гофман О. Р. Державна гарантія як засіб забезпечення виконання господарських зобов'язань : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.04. – «Господарське право; господарське процесуальне право» / О. Р. Гофман. – Одеса. – 2014. – 20 с.

Ключові слова: гарант, держава, державна гарантія, стимулювання, переробна галузь, аграрний сектор.

Key words: guarantor, state, state guarantee, stimulation, processing industry, agricultural sector.

СЕКЦІЯ 26
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

Подцерковний Олег Петрович

Про потреби врахування досвіду провідних західних юрисдикцій при забезпеченні проарбітрабельності національної правової системи 670

Возняковська Крістіна Анатоліївна,

Біленець Дарія Анатоліївна

Організація господарської діяльності в зонах митного контролю . . . 673

Будурова Ганна Миколаївна

Звернення до міжнародного комерційного арбітражу в умовах воєнного стану. 676

Добровольська Володимира Володимирівна

Щодо висновку аудитора стосовно суб'єктів господарювання 680

Попелюк Вадим Павлович

Ретроспективний погляд на конкурентні відносини щодо захисту Господарського кодексу України 683

Згама Антоніна Олександрівна

М'яке право у господарському судочинстві: механізми реалізації . . 687

Зятіна Діна Володимирівна

Корпоративні права у ліквідаційній процедурі у справі про банкрутство. 691

Романадзе Луїза Джумберовна

Обов'язкові інформаційно-оціночні зустрічі з медіатором як елемент розвитку медіації в Україні 694

Гофман Олександр Рудольфович

Окремі питання господарсько-правового забезпечення надання гарантій уряду у механізмі стимулювання розвитку переробної галузі в аграрному секторі України 696

Лазарева Наталя Михайлівна

Використання системи ProZorro в господарській діяльності 700

Прилуцька Аліна Вікторівна

Щодо різновидів альтернативних способів вирішення господарських спорів 702

Голощак Анастасія Миколаївна

Господарська діяльність в умовах дії спеціальних режимів господарювання в умовах воєнного стану. 704

Ковалевич Ігор Ігорович

Теоретико-правовий аналіз судової практики в частині обігу віртуальних активів 708